

Kaupunkirakennelautakunta
Jyväskylän kaupunki
Kirjaamo
PL 193
40101 Jyväskylä
kirjaamo@jyvaskyla.fi

MUISTUTUS koskien Kauramäki II:n asemakaavan laajennus- ja muutosehdotusta

Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys (JYSY) esittää kaavaehdotuksen palauttamista uudelleen tarkasteluun ja peruuttamista nykyisessä laajuudessaan. Yhdistyksemme on erittäin huolissaan siitä, että Jyväskylä suunnittelee jälleen uusia asuntoalueita metsäiselle, rakentamiselta säästyneelle alueelle.

Kaavaehdotuksen esittämä maankäyttö, kaavoitus ja rakentaminen eivät vastaa ilmastokriisin, luontokadon ja luonnonvarojen ylikulutuksen muodostamien ongelmavyhtien ratkaisemiseen ja hillitsemiseen, joiden ratkaisemisessa kunnat osaltaan ovat avainasemassa. Ekologisen monikriisin ajassamme rakentaminen tulisi rajata vain tarpeelliseen ja rakentamista ohjata jo rakennetuille alueille eli sijainteihin, joissa jo on infrastruktuuria ja hyvät pohjaolosuhteet rakentamiselle.

Investointeja hankkeisiin, jotka eivät ole ekologisesti kestäviä ja kestävyysmurrosta edistäviä, ei tulisi enää tehdä. Kaavamenettelyyn kulminoituu merkittävä vastuu ja vaade luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämistä ja luonnon monimuotoisuuden elvyttämisestä. Kuntatasolla tehtävät maankäyttöpäätökset vaikuttavat merkittävästi siihen, miten luonnon monimuotoisuudelle käy paikallisesti, alueellisesti ja laajemminkin.

Ongelmana uuden rakentaminen ja rakentaminen rakentamattomille alueille

Luonnonvarojen ylikulutus, maankäyttö ja rakentaminen ovat luontokadon merkittävimpiä syitä Suomessa ja globaalisti. Helpoin tapa hillitä rakentamisesta aiheutuvia päästöjä ja luontohaittoja on rajata rakentaminen vain tarpeelliseen ja ohjata rakentamista jo rakennetuille alueille eli sijainteihin, joissa on jo infrastruktuuria ja hyvät pohjaolosuhteet rakentamiselle (s.2, [Rakennusten ja rakentamisen ilmastovaikutusten vähentäminen](#)).

Vuoden 2022 tilastojen mukaan Jyväskylän asuntokannasta on tyhjillään 9,6 %: 11,2 % kerrostaloasunnoista, yht. 6277 kpl; 6,8 % omakoti- ja paritaloasunnoista, yht. 1312 kpl;

5,5 % rivitaloasunnoista, yht. 577 kpl (<https://yle.fi/a/74-20056571>).

Eikö resurssiviisautta olisi tutkia ja työstää tätä käyttämätöntä asumisen potentiaalia?

Kauramäki II:n asemakaavaehdotuksen (ja siihen tulevaisuudessa kytkeytyviksi suunniteltujen muiden asemakaavojen suunnittelualue) on rakentamiselta säästynyttä metsäaluetta, jossa on paljon luontoarvoja. Alueella on myös talousmetsää, jota on kaavamateriaalissa kuvattu ei-luontoarvoja sisältäväksi, mutta metsäalueiden ottamista rakentamiseen ylipäätään pitäisi välttää, vaikka metsä-alue olisikin jossain vaiheessa ollut talousmetsäkäsittelyn kohteena. Lisäksi Jyväskylän kaupunki on todennut itsekin, että Kauramäen alueen maastomuodot ovat aluesuunnittelun sekä kunnallistekniikan ja talojen rakentamisen kannalta ”poikkeuksellisen vaikeat” (25.5.2023 <https://www.ksml.fi/paikalliset/5955077>). Kaavaselostuksen sisältämässä vaikutusten arvioinnissa onkin esitetty arvokas kysymys: *”Olisiko hyvillä paikoilla kaupunkirakenteessa sijaitsevien vanhojen alueiden uudistaminen taloudellisesti ja ekologisesti kannattavampaa?”* (s. 27, https://www2.jkl.fi/kaavakartat/30_012/30_012_selostus_julkisesti_nahtavilla.pdf)

Yhdistyksemme haluaa kannustaa rakentamisen tarpeen tarkkaan analysointiin ekologisen monikriisin aikana. Tähän pohdintaan näemme myös Jyväskylän kaupungin AVOin kaupunkiympäristö -politiikan sekä resurssiviisausohjelman kannustavan ja sitä suorastaan vaativan. Milloin on oikeasti tarvetta ryhtyä raaka-aineita ja energiaa kuluttaviin toimenpiteisiin kuten rakentamiseen? Milloin on järkevää rakentaa uutta sen sijaan, että korjataan jo olemassa olevaa? Miten asuminen muuttuu ja miten muutamme asumista? Miten väestön ikärakenteen ja perhekokojen muutokset huomioidaan ekososiaalisesti asumista suunniteltaessa? *”Asumisen ja vaikkapa toimistotyön näkökulmasta rakennukset tulisi nähdä pikemminkin palveluina kuin uudisrakennustuotantona, jota joko tehdään tai ei tehdä. Tavoitteena tulisi olla tarpeenmukainen asuminen ja muu toiminta rakennuksissa mahdollisimman vähin energia- ja raaka-ainepanoksien.”* (<https://bios.fi/suomen-teollisuuden-uudistumispolu/>)

Yhdistyksemme kritisoi puhetta kaupunkirakenteen tiivistämisestä, kun ehdotetaan kaavoitettavan ja rakennettavan uusia alueita vielä rakentamiselta säästyneille rakentamattomille alueille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kirjoitetaan *”Maakuntakaavassa (hyväksytty 1.12.2017) suunnittelualue on seudullisesti merkittävää tiivistettävää taajamaa.”* Vuonna 2017 ei kuitenkaan ole ollut edes niitä nykyisiä rakennuksia kaava-alueen eteläpuolella. Lisäksi mietimme, mitä tarkoitetaan kestävästä liikkumisesta taajamalla, kun liikenteen ennakoitaan jo aluetta suunniteltaessa lisääntyvän ja tontit varustetaan vähintään kahdella autopaikalla.

Miten kävisi kaavaehdotusalueen luontoarvojen

Kaavaehdotuksessa ehdotettu laaja maankäyttö ja rakentaminen uhkaavat alueen arvokkaita kasvilisuus- ja luontotyyppikohteita, niiden eliöstöä ja ekologisia yhteyksiä alueella sekä laajemminkin sekä uhkaavat aiheuttaa ja aiheuttavat niiden heikkenemistä ja tuhoutumista. Luonto tarvitsee tilaa: pinta-alaa, kytkeytyneisyyttä, laatua.

Alueella (ml. tähän kaavaehdotukseen kytkeytyvä Ylä-Myllyjärvi II sekä Kauramäki III ja IV) on runsaasti luontoarvoja (https://www2.jkl.fi/kaavakartat/30_012/Kauramaen_luontoselvitys.pdf). Vaikka kaavaehdotuksessa jätetäänkin alueelle myös rakentamatonta aluetta ja suunnittelussa on kerrottu

otettavan erityisesti huomioon alueen luonto- ja virkistysarvot, osa em. arvoista heikkenisi ja jopa tuhoutuisi.

Asemakaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa (s. 27) todetaan: ”*Rakentamisen osoittamisella nykyisellään rakentamattomalle metsäalueelle on negatiivisia vaikutuksia niin luonnonympäristön määrään ja laatuun alueella. Kaavassa osoitetaan rakentamista ja tältä osin nykyisen metsäalan poistumista 22,3 hehtaarin laajuudelta. ....Merkittävimmät luontovaikutukset aiheutuvat kokoojakadun toteuttamisesta Kuusikkolammen laskupuron uoman ylitse, Tiikunmäen iäkkään lounaisrinteen kuusimetsän (> 80 v) jäämisestä osittain rakentamisen alle, asutuksen osoittamisesta arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen (esimerkiksi Kuusikkolammen s-1-alueen ja asutuksen väliin jää noin 40 metrin rakentamaton vyöhyke) ja alueen vesiolosuhteiden muuttumisesta.*”

Lisäksi alueen käyttöönotto (Asemakaavaehdotuksessa on 95 omakotitalotonttia ja 8 tonttia erilaisille pientaloyhdistelmille tai rivitaloille ja alueen väestömäärä on noin 550–600 asukasta, kun se on kokonaan rakennettu.) lisää rakentamattomaksi jätettävän alueen kulutusta ja luonnon elämän häiriintymistä, kun ulkoilu- ja virkistyskäyttöpaine lisääntyy. Tällainen on erityisen riskialtista esimerkiksi merkittävimmäksi luontoarvokokonaisuudeksi alueella mainitun Kuusikkolammen ja sen lähiympäristön osalta, kun päivittäinen kulkeminen vaikkapa koiria ulkoiluttaen alueella lisääntyy. Kuusikkolampi ympäristöinen on suojelunarvoista aluetta, eikä sille sovi osoittaa runsasta virkistys- tai retkeilykäyttöä.

Kohti luontoa heikentämätöntä toimintaa - ekologinen jälleenrakennus otettava tosissaan

Jyväskylän kaupungin sitoutuminen resurssiviisauteen ja luontoarvojen korostaminen kaupunkisuunnittelun tavoiteteksteissä ovat erittäin tärkeitä toteutettavia tavoitteita. Myös kaupungin AVOin kaupunkiympäristö -politiikka korostaa yhtenä kaupungin kehittämisen kulmakivenä luontoa ja kestävää rakentamista. Tällä hetkellä tavoitteiden ja toiminnan välillä on kuitenkin ristiriita: kaupunki on asettanut vuosittaiseksi tavoitteekseen noin 70 omakotitalotonttia ja muuta rakentamista, jotka vähentävät luonnon viherpeittoa, ja jopa kestävä liikumisen alueilla varataan runsaasti tilaa autoliikenteelle parkkipaikkoihin.

Luonnon elinvoima lisää myös ihmisten elinvoimaa. Maankäytön muutosten ei tulisi heikentää vaan kohentaa ympäristön tilaa ja luonnonläheistä asumista pitäisi tavoitella siten, että luontoa ei jää ja tuhoudu rakentamisen alle. Luonnontilaisten alueiden ja ylipäätään vielä rakentamattomien käyttöönottoa kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa tulisi välttää ja pyrkiä sen sijaan tarvittaessa muovaamaan jo ihmisen käytössä olevia alueita uusiin tarpeisiin.

Suomi on sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä. Jotta tässä onnistutaan, tulee luonnon köyhtymistä pysäyttävien ja luontoa elvyttävien toimenpiteiden mittakaavaa kasvatella ja ottaa luonnon monimuotoisuus konkreettisesti ja aidosti huomioon kaikessa päätöksenteossa. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on edellytys monien muiden tavoitteiden (ekosysteemipalvelut, kuntalaisten terveys, viihtyvyys, turvallisuus) saavuttamiselle, minkä vuoksi se on välttämätöntä sisällyttää kuntien kaikkiin toimintoihin. Rakennuslainsäädännön tunnistaa ison roolinsa luontokadon aiheuttajana ja yhtenä sen välttämättömänä ratkaisijana ja kutsuu mukaan suunnittelijoita, tilaajia, rakentajia sekä lainsäätäjiä, kaavoittajia ja lupaviranomaisia (esim.

[Mikään ei ole niin kuin ennen – luontokato nousi systeemiseksi riskiksi myös rakennusalalle | Rakennuslehti](#)).

Huomio osallistamisesta

Osallistamisen osalta huomasimme, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittu asukastilaisuus oli järjestetty kaavakävelynä, josta ei ole muistiota. Mietimme, että osallistavampaa kaikille osallisille olisi ollut ennen kaavakävelyä yleisötilaisuus, jossa olisi voinut keskittyä suunnitelmien tutkimiseen rauhassa sisätiloissa ja josta olisi kirjattu muistio myös paikalle pääsemättömille.

Jyväskylässä 18.1.2024

Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys
jyvaskyla@sl.fi

Hanna Jyske (pj.)
gsm 040 5755 198
hannajy@gmail.com

Pentti Mattila (tal.hoit.)
gsm 040 344 6739
pentti.mattila@iki.fi